

господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів. Реформування податкової системи дало можливість збільшити обсяги надходжень до місцевих бюджетів [4].

Отже, дослідження сучасного стану розвитку малого підприємництва регіону вказують на існування проблем, які потребують негайного вирішення, особливо важливою умовою є створення привабливого інвестиційного середовища для вітчизняних та іноземних інвесторів. Україна, в тому числі і Миколаївська область має великі можливості для активної діяльності інвесторів, а саме: значний споживчий ринок, вигідне геополітичне розташування, багаті природні ресурси, кваліфіковану й водночас дешеву робочу силу, потужну наукову базу.

Інформаційні джерела :

1. <http://www.mk.gov.ua/UA/regulat/1366095952/>
2. <https://mkrada.gov.ua/documents/22483.html>
3. <http://smartmk.bissoft.org/uk/articles/item/67/>
4. <https://works.doklad.ru/view/xg9D6VAVwEM.html>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мірошник В.О., здобувач вищої освіти,

Миколаївський національний аграрний університет

Сільськогосподарський сектор, структуру якого формують галузі рослинництва й тваринництва, є головною складовою агропродовольчого комплексу – одного з найбільших і найважливіших секторів економіки Миколаївської області. У прямій залежності від його функціонального стану, особливо сільського господарства, знаходиться розвиток економіки, продовольча безпека регіону, стан внутрішнього й зовнішнього ринків, а

отже і рівень життя населення. Миколаївщина має значні можливості для розвитку сільськогосподарської діяльності. Це і сприятливі природно-кліматичні умови, родючі землі, трудові ресурси та давні хліборобські традиції. Область вважається одним із регіонів інтенсивного землеробства в Україні. Загальна площа сільськогосподарських угідь перевищує 2 млн. га (займає близько 5% площ України), з яких 1,7 млн. га становить рілля. Виробничу діяльність здійснюють понад 750 великотоварних сільськогосподарських підприємств, 3,9 тис. фермерських господарств та понад 220 тис. господарств населення [2].

Виробництво зерна займає чільне місце серед інших галузей рослинництва, адже воно є беззаперечною умовою існування людства, а також визначає соціально-економічне становище як країни, так і окремого регіону. Зернові культури щорічно займають більше половини загальної посівної площі в Україні та забезпечують значну частину доходів сільськогосподарських підприємств [3].

Формування стійких товарних зв'язків на стадії виробництва й реалізації зерна є необхідною умовою й найменш витратним способом ефективного розвитку ринку зерна. Першорядне значення має урегулювання міжгалузевих відносин на основі процесів інтеграції й кооперації між виробниками зерна й зернопереробниками (табл. 1).

Таблиця 1 – Рівень розвитку зерновиробництва в аграрних підприємствах Миколаївської області

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2017 р. у % до 2015 р.
Урожайність, ц з 1га	32,06	34,61	31,82	99,26
Площа збирання, га	590486	545589	573404	97,11
Валовий збір у вазі після доробки, т	1892804	1888286	1824404	96,39
Кількість реалізованої продукції, т	1576705,73	1384113,64	1468645,22	93,15
Рівень товарності, %	83,30	73,30	80,50	-2,80 в.п.

* Розраховано з використанням статистичної звітності Миколаївської області

Розраховані показники свідчать про те, що в аграрних підприємствах Миколаївської області в 2017 році валовий збір зернових культур становив 1824404 т, що на 3,61% менше ніж в 2015 році. Що стосується реалізації зерна, то його кількість з кожним роком зменшується. В 2017 році порівняно з 2015 роком кількість реалізованого зерна в аграрних підприємствах Миколаївської області зменшилася на 6,85%. В першу чергу це пов'язано зі зменшенням виробництва зернової продукції аграрними підприємствами особливо по двом основним культурам, незважаючи на збільшення реалізації іншої зернової продукції. Рівень товарності зернових культур в аграрних підприємствах Миколаївської області коливається. В 2017 році він становив 80,50%, що менше ніж в 2015 році на 2,80 в.п.

Розвиток зернового господарства відбувається на основі підвищення економічної ефективності виробництва зерна. За цих умов забезпечується збільшення валової і товарної продукції зернових культур, зміцнюється матеріально-технічна база галузі (табл. 2).

Розраховані показники економічної ефективності виробництва зерна в аграрних підприємствах Миколаївської області в цілому свідчать про її коливання. Хоча, урожайність зернових культур в 2017 році порівняно з минулими роками майже не змінюється, але при цьому зростає виробнича собівартість зерна – на 53,80%, собівартість 1 ц реалізованого зерна– на 43,84%.

Таблиця 2–Економічна ефективність виробництва зерна в аграрних підприємствах Миколаївської області

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2017 р. у % до 2015 р.
Урожайність, ц з 1 га	32,1	34,6	31,8	99,26
Собівартість 1 ц продукції, тис. грн.				
- виробнича	177,65	221,31	273,22	153,80
- реалізованої продукції	222,06	261,14	319,42	143,84
Середня ціна реалізації 1 ц, грн.	296,45	353,59	401,51	135,44
Прибуток (збиток) отриманий з:				
- 1 ц реалізованої продукції, грн.	74,39	92,45	82,09	110,35
- 1 га площі, грн.	2387,92	3198,77	2610,46	109,32

Рівень рентабельності (збитковості), %	33,5	35,4	25,7	-7,80 в.п.
--	------	------	------	------------

* Розраховано з використанням статистичної звітності Миколаївської області

Ціна реалізації продукції збільшується на 35,44% і відповідно збільшується сума прибутку в розрахунку на 1 ц реалізованої продукції на 10,35%, але рівень рентабельності при цьому зменшується на 7,80 в.п.

Роблячи загальний висновок можна сказати, що ефективність виробництва зерна в аграрних підприємствах Миколаївської області з кожним роком коливається, але в першу чергу це пов'язано з підвищенням реалізаційних цін на зернову продукцію за останні роки, при цьому витрати на виробництво та реалізацію також постійно зростають ще більшими темпами ніж ціна, що впливає на рівень рентабельності продукції.

Інформаційні джерела :

1. Економіка виробництва зерна (з основами організації і технології виробництва): монографія/ за ред. В.І. Бойка. Київ: ННЦ ІАЕ, 2008. 400 с.
2. Миколаївська обласна державна адміністрація: веб-сайт. URL: www.mk.gov.ua (дата звернення: 12.03.2019).
3. Формування і розвиток ринку зерна в Україні / Шпикуляк О.Г., Воскобійник Ю.П., Саблук Р.П. та ін. Київ : ННЦ ІАЕ, 2008. 190 с.

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ І ВИПЛАТИ

ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В 2019 РОЦІ

Кудренко Н.В., канд. екон. наук, доцент

Нілова Є.М.

Національний університет харчових технологій